

Dilbilim:

Kendisine insan dilini bütün yönleriyle araştırmayı, onun tasvirini ve açıklanmasını, iç ilişkilerini, işlevini, toplumdaki yerini konu edinen bilim dalı. Türkçede batı dillerindeki *linguistics* vb. terimlerin karşılığı olarak üretilmiştir. Diğer disiplinler gibi dilbilim de konusunu objektif ve sistematik olarak ortaya çıkarmak için veri toplamak, hipotezlerini doğrulamaya çalışmak, modeller ve teoriler geliştirmek amacını güder. Modern dilbilim, 20. yüzyılın ilk yarısında İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'le başlamış kabul edilir. Önceki dönemlerde dil incelemeleri diğer branşların bir yan dalı olarak görülürken, 20. yüzyılda dilbilim, dilin bizzat kendisini araştırma konusu yapmak suretiyle bağımsız bir bilim dalı olarak ortaya çıkmış ve zaman zaman başka branşlarla işbirliği yaparak büyük bir gelişme göstermiştir. Dil incelemelerinin felsefe, etnoloji, sosyoloji, coğrafya, fizik, fizyoloji, bilişim, nöroloji, iletişim gibi pek çok disiplinle işbirliği sonucunda yeni bilim dalları ortaya çıkmıştır.

Dilbilimin Kolları:

Dilin en küçük birimi olan seslerini *sesbilgisi* (fonetik) inceler. Sesbilgisinin üç ana dalı vardır: Seslerin dil, dudak, damak gibi telaffuz organlarınca nasıl çıkarıldığını araştıran *söyleyiş sesbilgisi*; seslerin dinleyici tarafından duyulması ve işlenmesini inceleyen *işitsel sesbilgisi*; seslerin titreşim, sıklık, süre ve işitilme gücü gibi özelliklerini elektronik aletler yardımıyla araştıran *akustik sesbilgisi*. Seslerin bu şekilde incelenmesi anatomi ve fizyoloji gibi bilim dallarının da ilgi alanına girer. Hatta bu anlamda sesbilgisinin dil incelemelerine değil tabii bilimlere bırakılması gerektiğini düşünenler de vardır. Dil incelemelerinde bunun yerine seslerin anlam ayırıcı yönüyle ilgilenen ve sesleri bu yönüyle inceleyen *görevsel sesbilgisi*, yani *fonoloji* öne çıkar. Diller az sayıda, pratik bir işaretler sistemiyle yazıya geçirilirler. Fonoloji sesleri sadece anlam ayırıcı fonemler kalacak şekilde birbirinden ayırır. Konuşma sırasında sesler heceleri oluşturur. İşlevce fonemlerden sonraki en büyük birlikler, morfemlerdir. *Morfoloji*; kök, yapım eki ve çekim eki olarak morfemlerin anlamı nasıl değiştirdiğini veya cümlede kelimeler arasındaki ilişkilerin nasıl olduğunu araştırır. Kelimeler daha büyük birlikleri ve cümleleri meydana getirir. Sınırlı sayıda unsurla sınırsız sayıda birliğin veya cümlelerin oluşturulmasının kurallarını *sözdizimi* inceler. Fonoloji, morfoloji ve sözdizimi dilbilgisinin temel bölümleridir. Bir dilin kelime hazinesiyle ilgili çeşitli hususları ise *anlambilim* ele alır. Anlambilim çoğu zaman dilbilgisinin dışında tutulur.

Dilbilimin bunlardan başka, bir kısmı dille ilgilenen çeşitli bilim dallarıyla yaptığı işbirliği sonucu ortaya çıkmış bir yığın alt kolu sıralanabilir. Her şeyden önce her kelime yığını bir metin oluşturmaz. Bir metni, metin yapan bağlantıları, tutarlılıkları *metindilbilim* araştırır. Bir konuşucunun belli bir durumda istediği etkiyi uyandırmak için hangi dil aracını kullanması gerektiğini ve bu seçimin karşındakinde uyandırdığı etkiyi *pragmatik* (edimbilim) inceler. Bu araç, vurgulama, fonoloji, morfoloji, söz dizimi veya kelime seçimi şeklinde kendini gösterebilir. Bir insanın bir şeyi ifade ediş tarzı, doğup büyüdüğü yer, ait olduğu sosyal tabaka, eğitim durumu, konuşmanın geçtiği bağlam gibi hususlarla da yakından ilgilidir. Sosyoloji ile dilbilimin kesişmesinden ortaya çıkan *sosyolinguistik*, dil ile toplum arasındaki ilişkiyi inceler; kim, kiminle, hangi şartlar altında, nasıl konuşuyor sorularına cevap arar. Dilin bölgeden bölgeye gösterdiği farklılığı ise coğrafya ile dilbilimin metotlarından yararlanan *ağız araştırmaları* ele alır. Yerel değişkenliklerin tarihi arka planları vardır. *Tarihi dilbilim* bir dilin tarih içerisinde geçirdiği değişiklikleri tespiti, var olan biçimlerden hareketle en eski şekilleri bulmaya çalışır; dil akrabalıklarını araştırır. *Etimoloji* kelimelerin ve biçimlerin kaynağını, ne zaman ortaya çıktıklarını, nereden geldiklerini, hangi aşamalardan geçtiklerini bulmaya, dillerin kökenleri hakkında mümkün olduğunca çok bilgi ulaşılmaya çalışır. Dilbilimin teori, metot ve ilkelerinden yararlanarak bildirişimi daha etkin kılmayı, dil öğretiminden bilgisayar çevirisine kadar uzanan çeşitli alanların sorunlarına uygulama düzleminde çözüm getirmeyi amaçlayan kola ise *uygulamalı dilbilim*'dir. Dil ile kültür, dil ile toplum arasındaki ilişkileri *etnolinguistik* inceler. Bilişimin kavram ve yöntemleri yardımıyla otomatik çeviri, bilgi depolama ve kullanma, yapay zeka gibi hususlarla *bilgisayar dilbilimi* ilgilenir araştırır. Dili kullanırken, edinirken beyinde oluşan süreçleri nöroloji ile dilbilimin kesiştiği, dilbilimin genç kollarından

birisi olan *bilişsel dilbilim* ele alır. *Dil öğretimi*, ana dilin veya başka bir dilin öğretimiyle ilgili sorunları kendisine konu edinmiştir. *Dil felsefesi*, felsefi konuların ifadesinde dilin rolüne ve dilbilimsel teorilerin, metotların ve gözlemlerin felsefi durumuna bakar. *Dil psikolojisi*, dil edinim süreçleri, dili kullanma ve anlama, dil bozukluklarında rol oynayan hususlar gibi konuları araştırır.

Buraya kadar yazılanlar bir dille ilgilidir. Sözü edilen branşların hepsi karşılaştırmalı olarak da çalışılabilirler. Buna *karşılaştırmalı dilbilim* denir. *Dil tipolojisi* dünyadaki bir çok dili karşılaştırılabilir gruplarda bir araya getirmeye çalışır. Dil tipolojisinin bir kolu, dil sistemlerinin ortak yönlerini bulmayı amaç edinen *evrensel dilbilimdir*. *Dil ilişkileri* incelemeleri ise karşı karşıya gelen dillerin, birbirlerini nasıl etkilediklerini araştırır.

Yukarıda da denildiği gibi dilbilimin başka alt kollarından bahsetmek de mümkündür. Hatta dille ilgili konuları araştıran bilim adamlarının sayısı her geçen gün arttığı için yeni alt dalların ortaya çıkabileceğini tahmin etmek de zor değildir.

Dil İncelemelerinin Kısa Tarihi:

Eski Dönemler:

Dil incelemeleri başlangıçta dini ve edebi metinlerin yanlış tespitinden, hatalı okunmasından ve zaman aşımına uğramasından kaçınmak, gelecek kuşaklara doğru aktarılmasını sağlamak gibi pratik amaçlarla yapıyordu. Ayrıca okur yazarlığın olduğu her kültürde dil incelemeleri mevcuttur. Dil hakkında bilgi olmadan bu teknikler öğretilmez.

Eski dönemlerde dilbilim tarihi açısından pek önemi olmayan Çin ve Arap geleneklerini bir tarafa bırakırsak Hindistan ile Eski Yunan-Roma olmak üzere, kaynak ve gelişme açısından birbirinden bağımsız, ama kimi noktalarda örtüşen iki önemli kol öne çıkar. Hindistanlı rahipler, kendi konuştukları dilin söyleniş ve dilbilgisi özellikleri açısından eski dini metinler olan *Vedalar*'dan ayrıldığını fark etmiş, bu metinlerin asli şekillerini tespit edebilmek için sesbilgisi, etimoloji, dilbilgisi ve vezni içine alan yardımcı disiplinler geliştirmişlerdir. MÖ 5. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen *Panini*, yazmış olduğu ve bu güne kadar gelen ilk dilbilgisi kitabında, Sanskritçenin ses ve kelimelerini araştırmış, 4000 kuralını tespit ve tasvir etmiştir. İç tutarlılığı ve anlatımdaki kısalığı açısından bu eser, bugüne kadar herhangi bir dil üzerine yazılan çoğu dilbilgisi kitaplarının üstünde bir eser olarak nitelendirilir. Hintli dilcilerin vardıkları yargılar ve terimlerinin bazıları bugün bile önem taşımakta ve kullanılmaktadır.

Eski Yunanda ise dil, ilk kez Plato'nun (MÖ 427-347) *Kratylos* adlı eserinde konu edilir. Burada dilin kökeni, anlamın özü hakkında tartışılmaktadır. MÖ 3. yüzyılda Stoistler, dilbilgisinin bu güne kadar Latince yoluyla batı düşüncesini etkileyecek olan temel kavramlarını belirlemişlerdir. Kelimeleri türlere ayırmışlar, mesela ismin halleri gibi değişebilen biçimleri sınıflandırmışlar ve adlandırmışlardır. Bütün dönem boyunca yazı dili, bunda da dilbilgisi ve etimoloji ilginin odağı olmuştur. Söyleyişin temel kavramlarına dair gözlemler ve yazıda söyleyişi kolaylaştıracak aksan işaretlerinin kullanılması dışında sesbilgisi ile pek ilgilenilmemiştir. Eski Yunan'da ayrıca dil değişmesi sonucu konuşma dilinin yazı dilinden uzaklaşmasına da karşı çıkmıştır.

Romalılar kendilerine Yunanlıları örnek almışlardır. Burada Marcus Terentius Varro'nun (MÖ 116-27) *De lingua latina* (Latin Dili Üzerine) adlı, Latincenin dilbilgisini etimoloji, morfoloji ve söz dizimine göre tespit ettiği 23 ciltlik kitabı bir istisna oluşturur. Roma döneminin dil incelemelerine en önemli katkısı, bir çok Avrupalı yazarca aktarılan, aynı zamanda uzun yıllar dil derslerinin de temelini oluşturacak bir dilbilgisi tanımlama modeli geliştirmiş olmalarıdır.

18. yüzyılın sonuna doğru dille uğraşanların sayısı artmış ve dili kendisine inceleme alanı olarak seçen yeni bir bilim dalı ortaya çıkmıştır. *Filoloji* adıyla da bilinen bu dönemde dilin tarihi gelişmesi ön planda tutulmuştur. Filoloji terimi aynı zamanda 19. yüzyıla ortalarına kadarki dönemde dil ve edebiyat araştırmalarının genel adıdır. Gelişen branşlaşma sonucunda dil ve edebiyat araştırmaları birbirinden ayrılmışlardır. Bu dönemde geçmişin büyük edebiyat eserlerine duyulan hayranlığın, bunların yazıldığı dilin, o günkü gündelik dilden daha arınmış

ve doğru olduğu inancının İskenderiye okuluyla başladığı kabul edilir. Yazı dili çok büyük bir önem kazanır. Bu yüzyılda Sanskritçenin Yunanca ve Latince ile ortak özelliklere sahip olduğu fark edilmiş ve bunların akraba olabileceğini düşünülmüştür. 19. yüzyılda bu hipotez geliştirilmiştir. Alman filoloğu Jacob Grimm ve Danimarkalı Rasmus Christian Rask, bir dilin seslerinin başka bir dildeki akraba kelimelerin seslerine, belli bir düzen içerisinde her seferinde denk geldiğini, bunun değişmediğini fark etmişlerdir. 19. yüzyılın sonuna kadar ses denklikleri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Avrupalı bir kısım dilci, *genç gramerciler*, akraba diller arasındaki ses denkliklerinin kurallı, bu kuralın da istisnasız olduğunu, istisnaların ancak ödünclemelerle ortaya çıkabileceği teorisini ortaya atmışlardır. Ses değişimelerindeki denkliklerin kurallılığını göstermek için farklı dillerin akraba kelimelerini karşılaştırma metodu, tarihi-karşılaştırmalı metot olarak tanınır. Bu metot, dil ailelerinin keşfini sağlamıştır.

Yapısalcılık

Temelini, dilin tarihi gelişmesinden bağımsız, kendi içinde ve kendisi için incelenmesi oluşturan modern dilbilim iki farklı akımı bünyesinde barındırır. *Avrupa yapısalcılığı* 19. yüzyılda yazılı kaynaklarla ilgilenen ve çoklukla tarihi analizlerle uğraşan karşılaştırmalı dil çalışmalarından gelişmiştir. 20. yüzyılın ilk yarısında teorik düşünceleriyle tanınan İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure (1857-1913), yaşayan dillerin yapılarına hakim olan sistemlerle uğraşmaya başlar. Ölümünden sonra yayımlanan *Cours de linguistique générale* adlı eseri, dilbilimin temel taşlarından birisidir. Saussure, *dil* (langue), *dil yetisi* (langage) ve *söz* (parole) ayırımına dikkat çeker. Onun modern dil incelemelerine kazandırdığı önemli ayrımlardan birisi de dilin tarihi evrimini araştıran *artzamanlı* dilbilim ile dilin belli bir zaman kesiti içindeki durumun inceleyen *eşzamanlı* dilbilim arasındaki ayrımdır. Saussure'un bugün hala geçerli olan fikirlerine dayanan sayısız çalışma yapılmıştır.

Amerikan yapısalcılığı ise kızılderililerin dillerini ortadan kalkmadan önce araştırma isteği duyan etnologların çabaları sonucu ortaya çıkmıştır. Avrupa dillerinden tamamiyle farklı yapılara sahip bu dillerin tasvirinde yazılı kaynak olmadığı için tarihi bakış açısı ister istemez devre dışı kalmıştır. Bu yüzden amaç, yaşayan dillerin konuşma örneklerinin titiz bir şekilde gösterilmesi olmak zorundaydı. Sahadaki öncülerden birisi *Handbook of American Indian Languages* adlı eseri yayımlayan Franz Boas (1858-1942) olmuştur. Bundan on yıl sonra gene etnolojik eğilimli ikinci bir kitap olan Edward Sapir'in (1884-1939) *Language*'i yayımlanmıştır. Bu iki çalışma erken dönem Amerikan dilbilimi için yön gösterici olmuştur. Adı geçen bilim adamları, ana dillerden derlenen malzemenin yardımıyla dilin incelenmesi demek olan tasviri dilbilimi geliştirmişlerdir. Avrupa yapısalcılığı dilin temelinde bulunanı, dilin gerçekten kullanılması sırasında ortaya çıkan yapıdan ayırıp soyut yapıyla ilgilenirken, Amerikan yapısalcılığı, söz ile; yani bir konuşucu tarafından gerçekten kullanılan dil ile uğraşmıştır.

Bu iki yapısalcı akım daha sonraki yıllarda çok hızlı bir ilerleme göstermiştir. İsviçreli, Çekoslovak, Fransız ve Danimarkalı bilim adamları Saussure'un görüşlerini benimsemişler, yeni akımlar yaratmışlar; önce fonoloji, daha sonra da dilbilgisi ve stilistiği geliştirmişlerdir. 1926'da kurulan *Prag Dilbilim Okulu* sesbilgisi ile görevsel sesbilgisi ayırımını ortaya koymuştur. Nikolay Trubetskoy tarafından fonoloji için geliştirilen, *fonemin* bir dilin en küçük anlam ayırıcı unsuru olduğu tespiti, fonoloji sahasında çığır açan bir yaklaşım olarak kabul edilir.

ABD'de de konuşma diliyle ilgili çalışmalar sesbilgisi ve görevsel sesbilgisinin gelişmesini sağlamıştır. Yerli dillerin farklı morfolojileri ve sözdizimleri ilgi çekmiştir. Gerek teoride gerekse uygulamada ilk ağırlıklı kitaplardan birisi, dilbilim çalışmalarını yirmi yıldan fazla etkilemiş, dilbilgisi ve görevsel sesbilgisiyle ilgili bir çok sayıda tasviri eserin yazılmasına sebep olmuş olan L. Bloomfield'in (1887-1949) *Language* (1933) adlı eseridir.

Chomsky sonrası:

Modern dilbilimin F. de Saussure'den sonraki en önemli ismi, Noam Chomsky'dir (1928-). 1957 yılında, 20. yüzyılın dilbiliminde bir dönüm noktası olan meşhur kitabı *Syntactic Structures* adlı eserini yayımlayan Chomsky, yapısalcılıktan ve davranışçı yaklaşımlardan keskin bir şekilde ayrılarak üretimsel dilbilgisi teorisini geliştirmiştir. Bir doğal dilin yalnızca gerçekleşmiş değil, gerçekleşebilecek bütün cümlelerini tasvir etme amacını güden üretici dilbilgisi, teker teker dillerin incelenmesi dışında, insan dilinin özüne ulaşılmasını sağlayacak bir dilbilgisi modeli olarak düşünülmüştür. Bu model her konuşucunun, bilmediği, daha önce işitmediği ya da söylemediği cümleleri üretebilme ve anlayabilme yeteneğini ortaya koymayı amaç edinir. İnsanın anadili hakkındaki gizli, sezgisel bilgilerinin toplamı anlamındaki *kompetens* ile dilin gerçek durumlardaki kullanılışı olan *performans* arasında (langue ve parole'e benzer) temel bir ayrım yapan Chomsky, dilbilimin kompetenzle ilgilenmesi gerektiği görüşündedir. Kompetenzi belirleyen kuralların tasviri en önemli amaçtır. Ancak, dilbilim dilin yapısının tasvirinden daha fazlasını yerine getirmeli, dillerdeki cümlelerin nasıl algılanıp anlaşıldığını açıklamalıdır. O, bu sürecin insan dilinin evrensel grameriyle anlaşılabilceği görüşündedir.

Chomsky'ye göre evrensel dilbilgisi kuralları yanında bir de teker teker dillerin kuralları vardır. Teker teker diller, hem evrensel dilbilgisi hem de kendi dillerinin kurallarını kullanırlar. Bu da cümle unsurlarının farklı biçimlerde düzenlenmesini mümkün kılar. Bu yüzden üretici-dönüşümsel dilbilgisi, bir doğal dildeki sınırlı sayıda kuralla, dilbilgisine uygun sonsuz sayıda cümle üretebilecek bir dilbilgisi modelidir. 1950'li yıllardan bu yana Chomsky'nin dilbilgisi modeli geliştirilmiştir. Dünyanın dört bir tarafında onun görüşlerinden etkilenen sayısız çalışma yapılmış ve yapılmaktadır.

Türkiyede Dilbilim:

Türk dili esas alınarak yapılan en önemli dil çalışmalarından birisi hiç kuşkusuz 11. yüzyılda yazılan *Dīvān-ı Lügāti't-Türk*'tür. Modern anlamda ilk Türkçe dilbilim kitabı ise Şemseddin Sami'nin 1887 yılında yayımladığı *Lisan* adlı eserdir. Bu eserde dilin nitelikleri, dünya dillerinin tipleri, dil akrabalığı, ses yansımaları gibi dille ilgili çeşitli konuları üzerinde durulur.

Modern dilbilim, Türkiye'de daha çok batı filolojisi eğitimi almış araştırmacıların tercüme yoluyla gelişmiştir. Ancak kendisi de bir dilbilimci olan Özcan Başkan'ın da tespit ettiği gibi, başlarda dilbilim adına yapılan çalışmalar, Batı dünyası dilbiliminde yürütülen çalışmaları, Türkiye'de aynen, bir 'aktarmacılık' biçiminde kullanılmak olarak görülür. Dilbilim araştırmaları, bir yerde, bütün Batı kökenli kurumlarda ve alanlarda olduğu gibi batılılaşma sürecinin bir aracı olarak biçimlenir. Doğan Aksan, Berke Vardar ve Ahmet Kocaman gibi araştırmacılar, dilbilimin Türkiye'de tanınması ve gelişmesine önemli katkılarda bulunmuşlardır.

F. de Saussure'ün *Cours*'u Türkçeye çevirildiği halde yapısalcılık diğer ülkelerdeki etkiyi Türkiye'de gösterememiştir. 1980'li yıllardan sonra, daha çok tercüme dayanan ve özellikle Noam Chomsky tarafından geliştirilen üretici-dönüşümsel dilbilgisi teorisini temel alan çalışmalar dikkat çekmektedir.

Günümüzde Türkiye'de dil araştırmalarının, birbirinden kopuk iki ayrı koldan ilerlediğini söyleyebiliriz. Bunlardan ilkinde, geleneksel anlamda Türkçe ele alınmakta, zaman zaman Efrasiyab Gemalmaz, Şerif Aktaş gibi araştırmacıların eserlerinde de görüldüğü gibi dilbilim yöntemleri de kullanılmaktadır. Doğu Bloku'nun dağılması sonucu ortaya çıkan imkanlar sonucunda Türkçenin Türkiye dışındaki kollarıyla ilgili incelemelerle karşılaştırmalı Türk Dili çalışmalarında da artış olmuştur. Ayrıca genç Türkologlar, batı kaynaklarını da kullanarak, Türkolojide bir yenileşmenin işareti olarak görülebilecek dil ve edebiyat incelemeleri ortaya koymaktadırlar.

İkinci kolu ise Batı filolojisi eğitimi almış araştırmacıların çalışmaları oluşturur. Bunlarda, Batı'daki dil inceleme yöntemleriyle Türkçenin çeşitli yönleri ele alınmaya çalışılır. Ancak kendilerine bir varlık alanı yaratma çabasıyla 'dilbilimci' olarak ortaya çıkanların, zaman zaman, geleneksel çalışmaların küçümsenemeyecek sonuçlarından haberdar olmadıkları veya

bunları görmezden geldikleri dikkat çeker. Diğerleri yanında, geleneksel dil incelemelerine, Türkolojide *ses-harf* ayrımı yapılmadığı gibi yanlış ve genelleyici eleştiriler yönelmeleri; yaygın olarak kullanılan terimleri de reddederek yeni bir dil geliştirme çabaları Türkoloji ile sağlıklı bir etkileşmeyi engelleyen sebepler olarak ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, mesela sesbilgisi ve yapıbilgisi hakkındaki yargılarında, Türkçenin tarihi gelişmesini bilmemekten kaynaklanan ve türkologlarca eleştirilen önemli hatalara rastlanmaktadır.

Türk dili ile ilgili çalışmalarda bu ayrım Türkiye'ye has bir durumdur. Başka ülkelerde de Türk dilinin değişik dönem ve kollarıyla farklı disiplinlerden gelen bilim adamları ilgilenmektedir. Ancak araştırmacılar arasında Türkiye'deki gibi bir kopukluk veya dilbilimci-Türkolog şeklinde keskin bir ayrım yoktur.

Kaynaklar:

Aksan, Doğan (1977). *Her Yönüyle Dil 1*. Ankara.

Aksan, Doğan (1987). "Dilbilimin Türkoloji Çalışmalarına ve Türkiye'ye Sağlayacağı Yararlar, Katkıları." *1. Dilbilim Sempozyumu. Dilbilimin Dünyü, Bugünü, Yarını 18-19 Haziran 1987*. Ankara. S. 7-10.

Başkan, Özcan (1987). "Türkiye'deki Dilbilim Çalışmalarında 'Benlik' Sorunu." *1. Dilbilim Sempozyumu. Dilbilimin Dünyü, Bugünü, Yarını 18-19 Haziran 1987*. Ankara. S. 11-13.

Bussman, Hadumod (1983). *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Stuttgart.

Crystal, David (1995). *Die Cambridge Anzyklopaedie der Sprache*. Frankfurt/New York.

König, Werner (2001). "Sprachwissenschaft." *Microsoft Encarta Online-Enzyklopaedie 2001*. <http://encarta.msn.de>

Lewandowski, Theodor (1994). *Linguistisches Wörterbuch 1-3*. Heidelber/Wiesbaden.

Rifat, Mehmet (1998). *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergibilim Kuramları. 1. Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler*. İstanbul.

Nurettin Demir